

INDHOLDSFORTEGNELSE

Provst Johan Exner:	TILLÆGET:
Kirkegården i dispositions- planen s. 93	Jubilæer og fødselsdage s. 81
Kirkegårdskonsulent Karen Reistad:	Modtagne skrifter s. 81
Om norske kirkegårdsforhold s. 96	Fra dagbladene s. 81
	Resolutioner s. 82

Den 1. maj d. a. fejrede kirkegårdsgartner *H. W. Rasmussen*, Haslev, 40 års jubilæum.

Den 15. juni d. a. fyldte kirkegårdsinspektør *Peter Skovlund*, Vedbæk, 75 år. Redaktionen ønsker hjertelig tillykke.

I anledning af Lyngby Parkkirkegårds kapelkrematoriums indvielse den 6. juni d. a. har kirkegårdsudvalget udgivet en meget smuk folder på 20 sider i A5 format. Skriftet indeholder en oversigt over Lyngby-Tårnbæks kirkegårds udvikling og om parkkirkegårdsens tilblivelse og indhold. Hele udviklingens behandling er forbilledlig. Alle sogne, der skal til at gennemgå en udvikling med stærkt stigende indbyggerantal med deraf følgende tekniske problemer vil især kunne høste udbytte af et nærmere studium af både kirkegård og folder, ligesom den opmærksomme besøgende kan få en glimrende introduktion.

6/6. Frederiksborg Amts Avis: Lyngby nye parkkirkegård ved Lundtoftevej indviedes den 6/6 1967. Kirkegårdens samlede areal er på ca. 135.000 m².

7/6. Præstø Avis: Vordingborg menighedsråd har planer om en kirkegård i den østlige del af kommunen. Nyråd – Bakkebølle-området.

9/6. Kolding Folkeblad: Tyrstrup menighedsråd planlægger en udvidelse af kgd. mod nord.

10/6. Frederiksborg Amts Avis: Den nye kirkegård ved Vejby kirke anlægges nu.

17/6. Helsingør Dagblad: Humlebæk menighedsråd vil, så snart sundhedskommissionen har godkendt det til kirkegård udpegede areal på „Biviumgård“s jorder, betale Asminderød-Grønholt kommune ialt 336.000 kr. eller 8 kr. m², for køb af det 42.000 m² store areal. Der arbejdes også med planer om nyt kapelbyggeri.

17/6. Roskilde Tidende: Jyllinge kirkegård skal udvides.

17/6. Frederiksborg Amts Avis: Behov for 2–3 ha stort areal til kirkegård i Maaløv sogn. Menighedsrådet i Skovlunde har bedt kommunen om at få anvist et areal til kirkegård i Skovlunde.

3/4. Østlendingen: Trysil kgd. udvides med 1.766,77 m² af præstegårdsjorden. Prisen er 2.000 kr. pr. dekar.

4/4. Gula Tidende: Austvoll heradstyre har vedtaget udvidelse af kgd. på Stolmen. Projektet koster 115.000 kr. (ark. Mjøs).

4/4. Akerhshus Arbejderblad: Sørum kgd. udvides med ca. 9 dekar. (haveark. Kari Døhlen Hill).

5/4. Sunnmøre Arbejderavis: Hamsund kgd. skal udvides. Martin Langseth har fået arbejdet for 10.256 kr.

5/4. Gudbrandsdalen: Ny kirkegårdsplan i Lesja godkendt af menighedsrådet og kommunestyret. (haveark. Tor Breland).

13/4. Arbejder-Avisa: Levanger kgd. skal udvides.

Jubilæer og fødselsdage

Modtagne skrifter

Fra danske dagblade

Fra norske dagblade

- 13/4. Sogn Dagblad: Gaupne kgd. skal udvides med 1300 m² med plads til 240 gravlejer. (havearkitekterne Knut Fosså og Sveinung Skjold).
- 17/4. Fellesavisa: Kirkegården i Grong skal udvides med 2,1 dekar.
- 17/4. Stiftstidende: Grue kgd. udvides. (arkitekt Laila Reinola).
- 18/4. Brumunddølen: Kirkegården i Brumunddal må udvides.
- 25/4. Dagen: Gaupne kgd. får udvidelse med plads til 240 gravpladser. Arealet er ca. 1,3 dekar jord. (haveark. Knut Fosså & Sveinung Skjold).
- 12/5. Drammens Tidende og Buskerud Blad: Ny gravplads på Haug kirkegård med plads til 4-500.
- 12/5. Sunnmørsposten: Øvre gravlund i Ålesund udvides med ca. 300 gravpladser. Om 2-3 år får Ålesund gravplads i Storskaret i Skarbøvika.
- 16/5. Sogn og Fjordana: Udvidelse af kgd. i Kaupanger.
- 16/5. Hamar Arbejderblad: Trysil kirkegård udvides.
- 25/5. Ooplund. Gjøvik: Udvidelse af Askkgd. med 3,16 da og 2.962 grave. Overslag på 234.000 kr. (havearkitekt Anne Marie Breland).
- 26/5. Samhold Velgeren: Nes kgd. i Brandbu er udvidet med 4,5 dekar mod syd. P-plads istandsat. (havearkitekt Bredal).
- 27/5. Firda: Eikefjord menighedsråd udvider kirkegården i den kommende sommer.
- 27/5. Østlandsposten: Askim kgd. udvides med 600-800 gravsteder. Et areal på ca. 2,7 da nord for den gamle kgd. tages i brug.
- 30/5. Romerikes Blad: Hovin kgd. udvides med 7 dekar. Udgiften til grundkøb beløber sig til ca. 30.000 kr.
- 30/5. Valdres: Kirkegården i Skogajordet bliver planeret i sommer. Ca. 4400 m³ er tilkørt i løbet af våren.
- 31/5. Harstad Tidende: Kirkegården på Ibestad vil blive udvidet med ca. 6,5 da.
- 2/6. Sygnabladet: Solvorn kgd. udvides med 760 m². Udgiften til køb af arealet er 11.120 kr.
- 8/6. Firda: Kirkegårdsudvidelsen i Eikefjord giver plads til 337 grave. Overslaget lyder på ca. 37.970 kr. (havearkitekt Kari Kvam).
- 8/6. Firda: På Hyllestad kirkegård er dræningsarbejdet nu afsluttet. Anlægningen foretages nu i sommer.
- 9/6. Arbejdets Rett: Vingelen kirkegård skal udvides. (Herredsaagronom Langøiens).
- 12/6. Tønsbergs Blad: Udvidelse af Undrumsdal kirkegård med ca. 2 mål.
- 12/6. Nordlandsposten: Planeringsarbejdet på Rødby kirkegård er kommet igang.
- 23/5. Firda: Gravplads for Bulandet skal anlægges på Kjempenes. (havearkitekt Anders Kvam).

Resolutioner

Kirkeministeriets skriv. af 5/1 1963 (til stiftsøvrigheden over Roskilde stift) angående overførsel af aske fra en nedgravet urne til en dobbelturne.

I et med stiftsøvrighedens erklæring af 14. november 1962 hertil indsendt andragende har fru N. N. og O. O. anholdt om, at en på A kirkegård nedsat urne, indeholdende asken af deres den 26. januar 1951 afdøde fader, Q. O., må blive opgravet og asken derefter tillige med asken af deres den 19. oktober 1962 afdøde moder R. O., overført til en dobbelturne, der nedsættes i samme gravsted på A. kirkegård.

I anledning heraf skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at ministeriet intet har imod det ansøgte at erindre.

Kirkeministeriets skriv. af 24/1 1963 (til biskoppen over Helsingør stift) om hvor genparten af lægens dødsattest skal opbevares, når dødsfaldet, jordpåkastelsen og ligbrændingen sker forskellige steder.

I et med Deres Højærværdigheds erklæring af 10. april 1962 hertil indsendt andragende har sogneprest for A. menighed N. N. forespurgt, om den af sognepresten på stedet, hvor en person afgår ved døden, udfærdigede genpart af lægens dødsattest i tilfælde, hvor ligbrænding skal finde sted og

jordpåkastelse foregå et andet sted end dødsstedet, skal opbevares i embedsarkivet hos den præst, der forretter jordpåkastelse forud for ligbrændingen, eller om denne præst er pligtig at udlevere genparten til det krematorium, hvor brændingen foretages.

Således foranlediget skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at justitsministeriet, med hvilket man har brevvækslet om sagen, i skrivelse af 3. november 1962 har udtalt, at den omhandlede genpart af dødsattesten i tilfælde, hvor liget ønskes brændt, bør afleveres til vedkommende krematorium, jfr. § 4 i justitsministeriets regulativ nr. 202 af 1. juni 1937 om udførelsen af ligbrænding, og at justitsministeriet anser det for uforholdsmæssigt, når ligbrænding finder sted, at en genpart af dødsattesten opbevares i embedsarkivet hos den præst, der forretter jordpåkastelsen.

Nærværende ministerium kan for sit vedkommende henholde sig til det af justitsministeriet udtalte.

Kirkeministeriets skriv. af 31/1 1963 (til stiftsøvrigheden over Viborg stift) om at kirkegårdsprotokoller ikke kan afløses af kartoteker.

I skrivelse til stiftsøvrighederne af 3. januar 1961 udtalte ministeriet i anledning af en derom modtaget forespørgsel, at man ikke kunne bifalde, at der anskaffedes dobbelte kartoteker til afløsning af kirkegårdsprotokollerne.

I et direkte hertil indsendt andragende har kirkegårdsudvalget i Herning herefter anmodet ministeriet om at ville optage sin afgørelse af det omhandlede spørgsmål til fornyet overvejelse, idet udvalget herved har henvist til, at man på Herning kirkegård i en årrække har anvendt et dobbelt kartotek efter Viscard-systemet, og at ordningen har virket fuldtud tilfredsstillende.

Subsidiært har kirkegårdsudvalget anholdt om midlertidig dispensation fra de gældende regler om føring af kirkegårdsprotokoller for så vidt angår Herning kirkegård, således at den nuværende kartoteksordning kan bevares.

Således foranlediget skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at det i § 22 i lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m. v. er fastsat, at der ved enhver kirkegård skal være en protokol, hvori samtlige begravelser på kirkegården indføres, og at det i § 22 i kgl. anordning om kirkegårde af 20. april 1953 yderligere er fastsat, at provsten skal autorisere protokollen der skal føres i 2 eksemplarer.

Det tilføjes, at man i hvert fald ikke for tiden finder at kunne fremsætte forslag om ændring af disse bestemmelser, og at ministeriet savner hjemmel til at dispensere fra dem.

Folketingets ombudsmands skriv. af 7/2 1963 (til N. N.) om, at et af ministeriet meddelt afslag på en ansøgning om tilladelse til en ligflytning ikke gav anledning til bemærkninger.

I skrivelse af 19. december 1962 med bilag har De klaget over, at kirkeministeriet ved skrivelse af 29. juni 1962 har afslået Deres andragende om tilladelse til at lade ligene af Deres den 5. marts 1900 afdøde farfar, N. N. og dennes i december 1908 afdøde datter frøken M. N., der begge er begravede på A. gamle kirkegård, opgrave og overflytte til Deres gravsted på B. kirkegård.

De har bl. a. anført, at begravelserne på A. gamle kirkegård skete, for at den del af Deres familie, der var bosiddende i A. skulle have nær adgang til gravene, at denne ordning blev truffet uden samtykke fra den øvrige del af familien, og at det var Deres farfars ønske at hvile ved siden af sin hustru, der er begravet på B. kirkegård i et gravsted, som Deres farfar havde fået foræret af sin morfar.

Ved telefonisk henvendelse til mit kontor den 7. januar 1963 har De yderligere anført, at en eventuel fornyelse af gravstedet på A. gamle kirkegård ikke vil være økonomisk overkommelig for Dem.

I skrivelsen af 29. juni 1962 har kirkeministeriet under henvisning til ministeriets cirkulære nr. 109 af 30. april 1949 angående flytning af lig og urner samt anlæg af private begravelsespladser meddelt Dem, at ministeriet af hensyn til gravfredens bevarelse kun i ganske særlige tilfælde vil kunne meddele tilladelse til ligflytning, hvor gravstedet ikke har kunnet fornyes, eller hvor det skyldes en fejltagelse, at vedkommende er blevet begravet i gravste-

det, hvorimod omstændigheder, der vedrører de efterlevendes forhold, f. eks. ændret bopæl, yderligere dødsfald eller andre forandringer i familien ikke vil kunne tages i betragtning.

Ministeriet fandt derfor – også under hensyn til den tid, der er forløbet siden begravelserne har fundet sted – ikke at kunne imødekomme Deres andragende.

Kirkegårdsbestyrelsen i A. har i skrivelse af 1. juni 1962 til provstiudvalget for X. og Y. herreder udtalt, at man ikke mener at kunne anbefale andragendet om flytning til B. kirkegård. Kirkegårdsbestyrelsen har herved anført, at der stadig er mulighed for at forny gravstedet på A. gamle kirkegård.

Jeg skal herefter udtale, at den af kirkeministeriet truffne afgørelse ikke kan give mig anledning til bemærkninger.

De indsendte bilag vedlægges.

Kirkeministeriets skriv. af 22/3 1963 til landsretssagfører N. N. angående bestemmelserne om vilkårene for kirkernes overtagelse af vedligeholdelsen af gravsteder.

I skrivelse af 18. februar 1963 har hr. landsretssagføreren forespurgt, om det er i overensstemmelse med almindeligt gældende praksis, at en kirke som vilkår for overtagelsen af vedligeholdelsen af et gravsted mod betaling af et beløb en gang for alle betinger sig et vederlag af en sådan størrelse, at alene renten kan dække de med gravstedets vedligeholdelse forbundne udgifter.

I anledning heraf skal man meddele, at det ved lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m. v., jfr. bekendtgørelse nr. 455 af 23. september 1947 § 23, stk. 2, er fastsat, at der i kirkegårdens vedtægt kan optages bestemmelse om en vis takst, for hvilken kirkegården overtager gravsteders vedligeholdelse.

Endvidere siges det i kgl. anordning om kirkegårde af 20. april 1953 § 23, at såfremt der ikke i kirkegårdens vedtægt findes bestemmelser om en sådan takst, må der i hvert enkelt tilfælde træffes overenskomst herom med kirkegårdsbestyrelsen. Hvis vedligeholdelsen overtages for længere tid end én fredningsperiode, skal overenskomsten godkendes af stiftsøvrigheden.

Ministeriet har derhos i cirkulære af 12. december 1927 anmodet stiftsøvrighederne om at ville drage omsorg for, at vederlaget for vedligeholdelsen fastsættes så rigeligt, at man kan gå ud fra, at kirken ikke kan pådrage sig tab ved vedligeholdelsen, hvilket navnlig må påses, når vedligeholdelsespligten påtages for et længere åremål.

Endelig er det i § 23 i ovennævnte anordning fastsat, at vederlaget for vedligeholdelsen af gravsteder, når det erklæres med et beløb en gang for alle, skal oplægges blandt kirkens midler, medmindre der efter ansøgning til ministeriet meddeles tilladelse til anden anbringelse.

Det tilføjes, at kirkernes midler for landsbykirkernes vedkommende bestyres af stiftsøvrighederne, idet kapitalerne inddrages blandt stiftsmidlerne, medens det er overladt bestyrelserne for købstadkirkerne at forvalte og opbevare disse kirkers formue.

Kirkeministeriets skriv. af 26/3 1963 (til Odense byråd) om, at takstregulativer for kirkegårde skal godkendes af kirkeministeriet, når kirkegårdene er kommunalt administreret.

I anledning af den af byrådet gennem stiftsøvrigheden over Fyns stift hertil indsendte skrivelse af 26. februar 1963 angående godkendelse af en ny vedtægt for Odense kommunes kirkegårdsforvaltning skal man meddele, at ministeriet ikke kan godkende den i det medfulgte udkast til en sådan vedtægt indeholdte bestemmelse om, at takstregulativet vedtages af byrådet uden ministeriets godkendelse, idet kirkeministeriet i forhold til de kommunalt administrerede kirkegårde varetager de funktioner, der ifølge loven er henlagt til stiftsøvrighederne, for så vidt angår de øvrige kirkegårde, jfr. § 23, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 455 af 23. september 1947 af lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m. v. og § 21 i kgl. anordning af 20. april 1953 om kirkegårde.

Man henviser endvidere til, at takstregulativet for andre kommunalt ad-

ministrerede kirkegårde, f. eks. kirkegårdene i Aalborg, Randers og Esbjerg, skal forelægges ministeriet til godkendelse.

Derimod finder ministeriet intet at erindre imod, at takstregulativet udtages af selve vedtægten og udarbejdes særskilt.

Takstregulativet forventes herefter – jfr. det foran anførte – indsendt her til til godkendelse.

Det tilføjes, at der senere vil tilgå byrådet meddelelse om ministeriets stilling til de øvrige i det foreliggende vedtægtsudkast foreslåede ændringer.

Kirkeministeriets skriv. af 18/4 1963 (til Danske Begravelses- og Ligbrændingsforretninger, Landsorganisationen) om hvorvidt det er tilladt kirkernes tjenestemænd eller funktionærer mod betaling at påtage sig særlig udsmykning af kirkerne ved begravelseshøjtideligheder.

I fortsættelse af tidligere brevveksling vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt det er tilladt kirkernes tjenestemænd eller funktionærer mod betaling at påtage sig særlig udsmykning af kirkerne ved begravelseshøjtideligheder, har De i skrivelse af 27. september 1961 oplyst, at man med forespørgslen har tænkt på at forholdene ved X. kirke, hvor landsorganisationens medlemmer ikke har adgang til at foretage særlig udsmykning ved begravelseshøjtideligheder, idet sådan udsmykning alene udføres af kirkens personale. Landsorganisationen har herved henvist til bestemmelsen i § 40 i fællesregulativet af 1949 for de københavnske og frederiksbjergske kirker, hvorefter ingen af de ved en kirke ansatte tjenestemænd og funktionærer må have sådan udsmykning i entreprise, og anmodet om en redegørelse for den ved X. kirke gældende særordning.

I anledning heraf skal man efter stiftsøvrigheden over Københavns stift meddele, at den for X. kirke gældende særordning er truffet af hensyn til det meget omfattende antal kirkelige handlinger, som finder sted i X. kirke, og som vanskeliggør en ordning, hvorefter udsmykningen af kirken i forbindelse med de enkelte kirkelige handlinger overlades til private. Det bemærkes herved, at X. kirke er den eneste kirke i København og Frederiksberg, der er beliggende på en stor og meget benyttet kirkegård og således tillige fungerer som kirkegårdskapel.

Det tilføjes, at der med virkning fra 1. juli 1962 er udfærdiget et nyt fællesregulativ for kirkerne i København og Frederiksberg, hvori det tidligere fællesregulativs § 40 er afløst af § 37, hvis sidste sætning lyder således: „Ingen af kirkens funktionærer må uden kirkeministerens tilladelse have sådant arbejde i entreprise“.

Ministeriet må herefter finde, at den ved X. kirke hidtil praktiserende ordning bør opretholdes.

Kirkeministeriets skriv. af 2/5 1963 til fru N. N. om at ministeriet ikke kan udtale sig om sin stilling til spørgsmålet om flytning af en urne i en uvis fremtid.

I et hertil indsendt andragende har De fremsat anmodning om, at urnen, indeholdende asken af Deres afdøde ægtefælle, der er nedsat i et gravsted på A. kirkegård, efter Deres død må blive opgravet og overflyttet til fællesgravstedet på B. kirkegård, hvor De ønsker Deres egen askeurne nedsat til sin tid.

I anledning heraf skal man meddele, at ministeriet efter den for tiden fulgte praksis ikke vil modsætte sig den ønskede urneflytning i det her omhandlede tilfælde, men at man ikke finder på nuværende tidspunkt, at kunne udtale sig om ministeriets stilling til spørgsmålet i en uvis fremtid.

Man undlader ikke at henlede opmærksomheden på, at det vil være hensigtsmæssigt, om Deres ønske om urnens flytning foreligger i skriftlig form, således at Deres efterladede i overensstemmelse hermed – og med henvisning til nærværende skrivelser dato og j.nr. – til sin tid vil kunne rette henvendelse til ministeriet.

Kirkeministeriets skriv. af 5/7 1963 (til stiftsøvrigheden over Roskilde stift) om vilkårene for en kirkes overtagelse af vedligeholdelse af et gravsted.

Med skrivelse af 18. april 1963 har stiftsøvrigheden forelagt ministeriet et af landsretssagfører N. N., Holbæk, til stiftsøvrigheden fremsendt andragen-

de, hvori den pågældende som eksekutor i boet efter den den 18. oktober 1962 afdøde enkefru O. O. af X-købing har forespurgt, om der vil kunne meddeles tilladelse til, at X-købing kirke overtager vedligeholdelsen af enkefru O. O.s og hendes tidligere afdøde ægtefælles, handelsmand M. O.s gravsted på X-købing kirkegård.

Det fremgår af sagen, at der i henhold til et af afdøde oprettet testamente af 31. oktober 1951 skal indsættes et beløb på 1.000 kr. på bankbog med Landmandsbanken, X-købing afdeling, således at der på bankbogen alene kan hæves beløb til gravstedets vedligeholdelse af menighedsrådet, kirkeværgen eller hvem der i øvrigt efter eksekutors skøn på betryggende måde påtager sig gravstedets vedligeholdelse.

Når gravstedet sløjfes, skal bankbogens restpålydende tilfalde det ligeledes i henhold til nævnte testamente oprettede legat til fordel for enligt stillede, ubemidlede mænd og kvinder i X-købing kommune, hvilket legat med en kapital, der efter fradrag af arveafgift udgør 18.000 kr., undergives X-købing menighedsråds bestyrelse.

Således foranlediget skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, herunder for landsretssagfører N. N., at det i den for X-købing kirkegård gældende vedtægt er fastsat, at indehavere af gravsteder på kirkegården kan få vedligeholdelsen af deres gravsteder overtaget af kirkegården for den tid, for hvilken gravstedet er erhvervet, imod indbetaling af et beløb én gang for alle, hvilket beløb oplægges blandt kirkens midler og efter vedligeholdelsespligtens ophør tilfalder kirkegården.

Under henvisning hertil samt til, at de nævnte bestemmelser er i overensstemmelse med kgl. anordning om kirkegårde af 20. april 1953 § 23, stk. 2, finder ministeriet intet at indvende imod, at X-købing kirke overtager vedligeholdelsen af det pågældende gravsted for én fredningsperiode – 30 år – mod det nævnte vederlag af 1.000 kr., når gravstedet, således som af stiftsøvrigheden anført, afleveres til kirken i anlagt og synsforvarlig stand og vedligeholdelsen ikke omfatter fornyelse af eventuelt gitter og af monumentet. Kapitalen vil imidlertid være at indbetale til stiftsmidlerne for at oplægges blandt kirkens kapitaler, idet ministeriet i det foreliggende tilfælde ikke finder tilstrækkelig anledning til at dispensere fra de foran nævnte bestemmelser.

Ministeriet finder heller ikke at kunne meddele tilladelse til, at det fastsættes, at nogen del af kapitalen ved vedligeholdelsespligtens ophør skal afgives til nævnte legat til fordel for enligt stillede, ubemidlede mænd og kvinder i X-købing kommune, idet vedligeholdelseskapitalen må tilhøre kirken som en garanti for, at ikke nogen del af udgiften ved kirkegårdens vedligeholdelse af gravstedet af en eller anden årsag, f. eks. pengenes synkende værdi, endeligt skulle komme til at påhvile den kirkelige ligning d. v. s. de til folkekirken hørende beboere i kommunen).

Såfremt boet ikke mener at kunne acceptere disse vilkår for kirkegårdens overtagelse af gravstedets vedligeholdelse, må man have eksekutor henvist til at søge vedligeholdelsen sikret efter testators bestemmelse ved aftale til anden side.

Kirkeministeriets skriv. af 25/7 1963 (til landsretssagfører A. D. V.) om en af indehaveren af et gravfæstebrev på egen hånd foretagen ændring af inskriptionen på den på gravstedet anbragte gravsten.

I skrivelse af 25. februar 1963 har De anmodet ministeriet om at ville pålægge indehaveren af skøde vedrørende gravsted i København, N. N. at ændre inskriptionen på en på gravstedet anbragt gravsten over den i gravstedet den 30. juni 1950 begravede, den 26. juni 1950 afdøde fru O. O.

De har endvidere forespurgt, om det er gældende kutyme, at ændring af en afdøds familienavn på en gravsten alene kan ske i henhold til en tilladelse fra bestyrelsen for vedkommende kirkegård.

Det er oplyst, at afdøde har været gift 2 gange, første gang med indehaveren af skødet til gravstedet, og anden gang med P. O., fra hvem afdøde blev skilt ved bevilling af 13. juni 1949. Endvidere fremgår det, at N. N. i henhold til et af afdøde den 14. januar 1950 oprettet testamente har taget arv

efter afdøde som universalarving, og at han med afdødes families tiltrædelse har erholdt gravstedsskødet udstedt til sig.

For kort tid siden har afdødes familie konstateret, at skødehaveren har ladet inskriptionen på gravstenen over afdøde ændre fra O. O. til O. N., uden at dette er tilrådt af afdødes familie. Over for familiens protest herimod har skødehaveren bl. a. påberåbt sig en skrivelse fra Københavns Begravelsesvæsen af 20. februar 1962, hvori det meddeles, at begravelsesvæsenet intet har at indvende imod, at inskriptionen ændres som sket.

Endelig fremgår det af en sagen vedlagt udskrift af skødeprotokollen vedrørende gravstedet, at der i gravstedet alene er begravet nævnte fru O. O., ligesom det af en folkeregisterattest fremgår, at afdøde ved dødsfaldet stod tilmeldt registret under navnet O. O.

I denne anledning skal man meddele, at der ikke findes hjemmel for ministeriet til at pålægge indehaveren af skødet på gravstedet at tilbageføre inskriptionen til den oprindelige ordlyd, og at den foreliggende tvist mellem de interesserede parter må henvises til domstols-afgørelse, såfremt enighed ikke kan opnås ad anden vej.

Man undlader dog ikke at bemærke, at det efter ministeriets opfattelse følger af forholdets natur, at inskriptionen på gravstenen ikke må være misvisende ved at anføre den begravede under et andet navn end det, som afdøde ved dødsfaldet rettelig og faktisk bar. Man henleder i øvrigt opmærksomheden på en af Østre landsret den 17. november 1933 afsagt dom, refereret i samlingen „Love og Ekspeditioner vedkommende Kirke- og Skolevæsen“, årgang 1933-34, pag. 177.

Det følger af det anførte, at ministeriet ikke mener, at den udøvede råden kan anses for hjemlet alene i det udstedte gravfæstebrev eller i den nævnte skrivelse af 20. februar 1962 fra Københavns Begravelsesvæsen.

Kirkeministeriets skriv. af 6/8 1963 (til stiftsøvrigheden over Viborg stift) om, at medvirken ved højtideligheder i hjem eller kapel forinden begravelser ikke er embedshandlinger for kirkefunktionærer og derfor ikke kan vederlægges af kirkebetjeningskassen.

I et med stiftsøvrighedens erklæring af 24. marts 1961 hertil indsendt andragende har X-købing sognes menighedsråd anholdt om ministeriets godkendelse af, at der fortsat af kirkebetjeningskasserne ydes kordegnene et årligt vederlag af 800 kr. til hver for salmesang m. v. ved de før begravelser stedfindende højtideligheder i hjem eller kapel.

Således foranlediget skal man herved meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at de såkaldte „udsyngelser“ med sang og andagt i hjem og kapel ved bisættelser ikke er kirkelige embedshandlinger, hvorfor der ej heller af kirkebetjeningskassen kan ydes kordegnene noget honorar for udførelsen af det pågældende hverv.

Ønsker kordegnene desuagtet at yde sådan assistance ved bisættelser, må de være henvist til at afkræve den pågældende familie vederlag herfor.

Kirkeministeriets skriv. af 21/9 1963 (til lrs. N. N.) ang. vederlaget for en kirkes overtagelse af vedligeholdelsen af et gravsted.

I skrivelse af 14. juni 1963 har De som executor testamenti i boet efter frøken N. N. af X. besværet Dem over, at X. kirkes kontor ved fastsættelsen af den kapital, der skal indbetales for kirkens overtagelse af vedligeholdelsespligten vedrørende afdødes gravsted på X. kirkegård, har beregnet beløbet - 2.600 kr. - således, at de årlige udgifter kan påregnes dækket af renterne af kapitalen, medens kapitalen efter vedligeholdelsesperiodens udløb tilfalder kirken.

Det fremgår af Deres skrivelse, at frøken N. N. i sit testamente har bestemt, at udgifterne til kirkens overtagelse af vedligeholdelsespligten af hendes gravsted på X. kirkegård i 40 år skal afholdes af boet.

I anledning heraf skal man efter stedfunden brevveksling med stiftsøvrigheden over Københavns stift meddele, at det er i overensstemmelse med gældende praksis, at vederlaget er fastsat således, at de årlige udgifter ved gravstedets og monumentets pasning og vedligeholdelse påregnes at kunne afhol-

des af renterne af den indbetalte kapital, idet kapitalen anses som en risikopræmie, der i det omfang den til sin tid er i behold, efter vedligeholdelsesperiodens udløb tilfalder kirken.

Det bemærkes herved, at ministeriet efter de foreliggende oplysninger om gravstedets størrelse og indretning ikke finder grundlag for at kritisere, at vederlaget ud fra dette princip er fastsat til 2.600 kr.

Det tilføjes, at der ved den fulgte praksis bl. a. er taget hensyn til, at kirken yder garanti for forpligtelsens opfyldelse, og at kirken må sikre sig imod, at den lokale kirkelige ligning som følge af fortsat fald i pengeværdien belastes med udgifter, som kirken har påtaget sig ved almindelig privatretlig entreprisekontrakt som den heromhandlede.

Såfremt De ikke mener at kunne acceptere de af kirken tilbudte vilkår for forpligtelsens overtagelse, må gravstedets vedligeholdelse i overensstemmelse med testamentets bestemmelser om muligt sikres ved indgåelse af aftale til anden side.

Kirkeministeriets skriv. af 4/12 1963 (til rentier N. N.) ang. lovligheden af et menighedsråds forbud mod anbringelse af figurer af duer og andre fugle på mindesmærker på den af menighedsrådet bestyrede kirkegård.

I et hertil indsendt andragende af 2. september 1963 har De besværet Dem over, at kirkegårdsbestyrelsen i X-købing i gravstedsbreve vedrørende gravsteder på byens kirkegård, hvor Deres hustru er begravet, har optaget forbud mod anbringelse af figurer af duer og andre fugle på gravstenene.

Således foranlediget skal man meddele, at ministeriet gennem stiftsøvrigheden fra menighedsrådet har indhentet en erklæring, hvoraf fremgår, at det i gravfæstebrevet indeholdte forbud mod anbringelse af duer på mindesmærker på gravsteder på kirkegården er i overensstemmelse med en vedtagelse i et menighedsrådsmøde den 11. juni 1947.

Da vedtagelsen må anses for hjemlet i § 22, stk. 4 i den for kirkegården stadfæstede vedtægt, og da ministeriet for sit vedkommende må finde, at vedtægtens bestemmelser og det af menighedsrådet vedtagne forbud ligger inden for, hvad der i henhold til § 23, stk. 1 i lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde og § 21, stk. 2 i anordning af 20. april 1953 om kirkegårde kan bestemmes med hensyn til gravstedernes indretning og benyttelse, ser man sig ikke i stand til at foretage videre.

Vore Kirkegårde

Redaktor: Havearkitekt m.d.h. Torben Michelsen, Sorø.

Redaktion: Akademihaven, Sorø, Telf. (03) 63 16 53.

Ekspedition: Silkeborgvej 23, Horsens, giro 11915.

Abonnement: Medlemmer af Foreningen for Kirkegårds-kultur får gratis tidsskriftet, der udkommer med 4 hefter om året. Enkelthefter sælges for kr. 4.00 pr. stk.

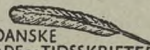
Henvendelse: Silkeborgvej 23, Horsens.

Adresseforandringer bedes altid anmeldt til posthuset. Skulle bladet udeblive, bedes man klage til nærmeste postkontor.

Annoncer tegnes hos redaktøren og i ekspeditionen.

Annoncetakst: $\frac{1}{32}$ side kr. 15,—, $\frac{1}{16}$ kr. 26,—, $\frac{1}{8}$ kr. 40,—, $\frac{1}{4}$ kr. 70,—, $\frac{1}{2}$ kr. 135,— og $\frac{1}{1}$ kr. 250,—; 10 pct. rabat for 4 gange og 25 pct. rabat for 12 gange.

MEDELM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

Vore Kirkegårde leveres iflg. aftale obligatorisk til medlemmer af Foreningen af danske kirkegårdsledere og medlemmer af Østifternes Sten- og Billedhuggerforening, Stenhuggerlauget i København samt Stenhuggermesterforeningen i Jylland og Stenindustriens Arbejdsgiverforening på Bornholm. Endvidere vederlagsfrit til kirkeministeriet, landets stiftsøvrigheder, de kgl. bygningsinspektører samt provsterne.